

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการทำคามผิดซ้ำ ในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565¹

อำนาจ ยาวะโนภาส²

จากการศึกษากฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการทำคามผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ.2565 ที่บังคับใช้ในปัจจุบัน มีการกำหนดให้มีมาตรการทางกฎหมายเพื่อแก้ไขฟื้นฟูป้องกันและเฝ้าระวังการก่ออาชญากรรมสะท้อนขวัญ สร้างความปลอดภัยให้สังคม รวมถึงแก้ไขปัญหาและลดการกลับมากระทำผิดซ้ำ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้ที่ทำความผิดในคดีฆาตกรรม การข่มขืนกระทำชำเรา การทำความผิดทางเพศกับเด็ก การทำร้ายจนเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย การทำร้ายร่างกายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้รับอันตรายสาหัส รวมทั้งการนำตัวบุคคลไปเรียกค่าไถ่ ผู้กระทำความผิด 3 กลุ่ม ได้แก่ (1) เพศ (2) ชีวิตและร่างกาย และ (3) เรียกค่าไถ่ ซึ่งเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา จำนวน 12 มาตรา กฎหมายฉบับนี้เน้นการใช้มาตรการที่เหมาะสมกับการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดมากกว่าการลงโทษ มี 4 มาตรการ ได้แก่ (1) มาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด รวมถึงมาตรการทางการแพทย์ (2) มาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ (3) มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษ และ (4) การคุมขังฉุกเฉิน โดยพระราชบัญญัติฯ มี 43 มาตรา แบ่งเป็น 7 หมวด และ 1 บทเฉพาะกาล ได้แก่ หมวด 1 คณะกรรมการป้องกันการทำคามผิดซ้ำ หมวด 2 คณะกรรมการพิจารณากำหนดมาตรการป้องกันการทำคามผิดซ้ำ หมวด 3 มาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด หมวด 4 มาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ หมวด 5 มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษ หมวด 6 การคุมขังฉุกเฉิน หมวด 7 การอุทธรณ์และบทเฉพาะกาล³

จากการศึกษาพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการทำคามผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ.2565 พบว่ายังคงมีปัญหากฎหมายในเรื่องที่ยังไม่มีมาตรการที่อาจบังคับใช้กับตัวผู้พ้นโทษแล้วให้เกิดประสิทธิภาพหรือประโยชน์สูงสุดเพื่อเป็นการป้องกันการทำคามผิดซ้ำ กล่าวคือ

1. ปัญหาฐานความผิดตามมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการทำคามผิดซ้ำ มีบทบัญญัติกฎหมายที่ยังไม่ครอบคลุมความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ตามประมวลกฎหมายยาเสพติด

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการทำคามผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565 โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ จตุพร วงศ์ทองสรรค์ คณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์จรัส เล็งวิทยา และรองศาสตราจารย์ประเทือง ธนียผล

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดอำนาจเจริญ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

³ ปิยนุช ศรีดิพันธ์ ปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการทำคามผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ.2565 ศึกษากรณีการบังคับใช้มาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดให้มีประสิทธิภาพ

มาตรา 145 ในส่วนความผิดฐานการผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย มีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษ ที่ถือเป็นการกระทำความผิดที่ร้ายแรง

จากสถิติการกระทำความผิดซ้ำของผู้ต้องขัง พ.ศ.2566 กรมราชทัณฑ์ระบุว่า มี 5 อันดับแรก คือ ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด 65.75 เปอร์เซ็นต์ ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ 13.51 เปอร์เซ็นต์ ความผิดอื่น ๆ 9.44 เปอร์เซ็นต์ ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย 6.37 เปอร์เซ็นต์ และความผิดเกี่ยวกับเพศ 2.27 เปอร์เซ็นต์⁴ ส่วนสถิติกรมราชทัณฑ์ ณ วันที่ 2 พฤษภาคม 2567 พบว่าประเภทความผิดที่มีอัตราการกระทำความผิดซ้ำ สูงที่สุด คือการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด โดยพบว่าปัญหาการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเป็น ปัญหาสำคัญของสังคมไทย เพราะผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดส่วนมากมักจะกระทำความผิดซ้ำซาก และผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่ได้รับการปล่อยตัวโดยไม่มีเงื่อนไขมีความเสี่ยงสูงที่จะกลับไป กระทำความผิดซ้ำ

แม้ว่าในปัจจุบันจะมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. 2564 ซึ่งได้มีการบัญญัติถึงการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดและมีมาตรการกฎหมายที่ค่อนข้างรุนแรงเกี่ยวกับ บทลงโทษผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด แต่พบว่ามาตรการดังกล่าวยังไม่มีประสิทธิภาพมากเพียงพอ ในการแก้ไขปัญหา โดยเฉพาะผู้กระทำความผิดฐานผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่ายหรือมีไว้ในครอบครอง ซึ่งยาเสพติดให้โทษ แม้ตามประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา 145 จะมีบทกำหนดโทษไว้ค่อนข้างรุนแรง แต่จะเห็นได้ว่าลำพังการลงโทษที่รุนแรงกับผู้กระทำความผิดกลุ่มนี้ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหายาเสพติดได้ อย่างเป็นรูปธรรม และที่สำคัญตามประมวลกฎหมายยาเสพติดก็ไม่มีมาตรการสำคัญเกี่ยวกับการเฝ้าระวัง นักโทษคดียาเสพติดภายหลังพ้นโทษเพื่อเป็นการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ

จากการศึกษากฎหมายเกี่ยวกับมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ ของประเทศ สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย และฝรั่งเศส ไม่พบว่ามีการบัญญัติให้การกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดอยู่ ภายใต้พระราชบัญญัตินี้ด้วย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัญหาเกี่ยวกับคดีอุกฉกรรจ์ในแต่ละประเทศมีความ แตกต่างกันไป แต่อย่างไรก็ตามผู้เขียนเห็นว่าปัญหาการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด โดยเฉพาะกลุ่ม ผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่ายหรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษ เป็นปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้นมากใน สังคมไทย ควรได้รับการแก้ไขปัญหาโดยมีมาตรการที่เหมาะสม เช่น มาตรการทางการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำ ความผิดในเชิงบังคับ และมาตรการเฝ้าระวังภายหลังพ้นโทษ เป็นต้น

2. ปัญหาการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ ตามมาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติ มาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำฯ ขาดบทบัญญัติการลงทะเบียนและการแจ้งเตือนต่อสังคมใน ความผิดเกี่ยวกับเพศ

⁴ กรมราชทัณฑ์. (2566). รายงานสถิติผู้ต้องราชทัณฑ์ทั่วประเทศ สํารวจ ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2566. จาก

ประเทศไทยมีบทลงโทษคดีความผิดเกี่ยวกับเพศถูกบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญาลักษณะ 9 ความผิดเกี่ยวกับเพศ มาตรา 276-277 เป็นหลัก ซึ่งประกอบด้วย โทษประหารชีวิต โทษจำคุกตลอดชีวิต โทษจำคุก เป็นต้น ขึ้นอยู่กับลักษณะหรือพฤติการณ์ความรุนแรงที่กระทำผิด แม้ว่าบทลงโทษของการกระทำผิดเกี่ยวกับเพศจะมีความรุนแรงสูงสุดถึงขั้นประหารชีวิต แต่ปัญหาการกระทำผิดทางเพศ โดยเฉพาะการข่มขืนกระทำชำเราได้ทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น⁵ โดยพิจารณาได้จากสถิติของสำนักงานตำรวจแห่งชาติเกี่ยวกับประเภทคดีความผิดในข้อหาข่มขืนกระทำชำเราที่ราชอาณาจักร เฉพาะในส่วนของการแจ้งความมีจำนวนเฉลี่ยถึง 3,000 คดีต่อปี รวมถึงข้อมูลจากกรมราชทัณฑ์พบว่าจำนวนผู้ต้องโทษในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศที่มีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในช่วงของปี 2560 มีจำนวนสูงถึง 8,806 คน เทียบกับปี 2559 ที่มีจำนวน 4,391 คน ซึ่งเพิ่มขึ้นสูงกว่า 4,415 คน กล่าวได้ว่าตัวเลขที่เพิ่มขึ้นแสดงให้เห็นว่าแม้การกระทำผิดทางเพศเป็นเรื่องที่ผิดกฎหมาย มีบทลงโทษที่ชัดเจน แต่ก็ไม่สามารถที่จะยับยั้งการกระทำผิดได้ นอกจากนี้ยังพบว่าผู้กระทำความผิดทางเพศที่พ้นโทษออกมามักจะกระทำความผิดซ้ำ รวมถึงทวีความรุนแรงและเข้มข้นมากขึ้นแปรผันตามจำนวนครั้งที่ลงมือก่อเหตุ คือยิ่งลงมือกระทำความผิดมากขึ้น พฤติกรรมการก่อเหตุก็จะยิ่งมีความโหดเหี้ยมรุนแรงยิ่งขึ้นนั่นเอง สำหรับประเทศไทยยังไม่มี การนำมาตรการในการติดตามตรวจสอบผู้กระทำความผิดมาใช้แบบเป็นรูปธรรม

จากการศึกษา หลักการ แนวคิด ทฤษฎี กฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ โดยเฉพาะกฎหมาย Megan's Law⁶ ของประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นต้นแบบของมาตรการขึ้นทะเบียนผู้กระทำความผิดทางเพศ พบว่าการขึ้นทะเบียนผู้กระทำความผิดทางเพศมีความเหมาะสมที่จะนำมาปรับใช้ในประเทศไทย กล่าวคือ จากการศึกษาแนวคิดการให้ความช่วยเหลือและคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายหรือเหยื่ออาชญากรรม รัฐมีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือและคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายหรือเหยื่ออาชญากรรมเพื่อให้ผู้เสียหายหรือเหยื่ออาชญากรรมมีโอกาสเข้าถึงข้อมูลของผู้กระทำความผิดทางเพศ ทั้งนี้เพื่อเป็นการคุ้มครองป้องกันตนเองให้เกิดความปลอดภัย นอกจากนี้เมื่อได้ศึกษาทฤษฎีการจัดรูปแบบกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับการควบคุมอาชญากรรม พบว่าเน้นการส่งเสริมประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา มุ่งควบคุม ระงับ และปราบปรามอาชญากรรมเป็นหลัก แม้การกระทำของเจ้าพนักงานในกระบวนการยุติธรรมจะกระทบกระเทือนต่อสิทธิของประชาชน แต่เพื่อประโยชน์ของสังคมส่วนรวมแล้วย่อมกระทำได้ ประกอบกับตามทฤษฎีอรรถประโยชน์ ก็มุ่งเน้นถึงวิธีการป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำความผิดอาญาขึ้นในอนาคตเช่นกัน และประการที่สำคัญคือเมื่อได้ศึกษาทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม (Crime Triangle Theory) พบว่าสาเหตุหรือองค์ประกอบในการเกิดอาชญากรรมประกอบไปด้วย 1. ผู้กระทำความผิด 2. เหยื่อหรือเป้าหมาย 3. โอกาส สรุปคือ เมื่อเหตุการณ์หรือสถานการณ์ครบองค์ประกอบทั้ง 3 ด้าน จะทำให้เกิดอาชญากรรมขึ้น ดังนั้น เกี่ยวกับมาตรการขึ้นทะเบียนผู้กระทำความผิดทางเพศ ไม่ว่าจะ

⁵ สวธา สงเพชร, “แนวทางการขึ้นทะเบียนผู้กระทำความผิดทางเพศที่เหมาะสมกับประเทศไทย” รายงานสืบเนื่องการสัมมนาวิชาการเนื่องในโอกาสการสถาปนาคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มร.ปีที่ 65.หน้า1208.

⁶ วารสารพฤกษศาสตร์และสังคมศาสตร์ 2018.เล่มที่ 5,หน้า 205-217.

เป็นการเข้าถึงข้อมูลผู้กระทำความผิดทางเพศผ่านทางอินเทอร์เน็ตหรือการแจ้งข้อมูลต่อสาธารณะและชุมชน
 ย่อมถือได้ว่าเป็นการตัดโอกาสให้องค์ประกอบของสามเหลี่ยมอาชญากรรมด้านใดด้านหนึ่งหายไป อันจะ
 ทำให้อาชญากรรมเกี่ยวกับความผิดทางเพศไม่เกิดขึ้น อีกทั้งการป้องกันอาชญากรรมต้องป้องกันมาจาก
 ผู้เสียหายด้วยจึงจะมีประสิทธิภาพ จึงเห็นควรนำมาตรการขึ้นทะเบียนผู้กระทำความผิดทางเพศมาใช้ใน
 ประเทศไทย

การนำระบบการขึ้นทะเบียนผู้กระทำความผิดทางเพศมาใช้นั้น ในแต่ละประเทศจะมีรูปแบบ
 แตกต่างกันไปตามธรรมเนียมประเพณีในแต่ละประเทศ ฉะนั้น รูปแบบของการขึ้นทะเบียนผู้กระทำ
 ความผิดทางเพศของประเทศไทย จึงจำเป็นต้องคำนึงถึงขนบธรรมเนียมประเพณีของประเทศไทยเช่นกัน
 เพื่อให้รูปแบบมาตรการที่ได้ออกมามีความสอดคล้องกับบริบทของสังคมไทย ซึ่งเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูล
 ผู้กระทำความผิดทางเพศของประเทศไทยนั้น ด้วยบริบทของประเทศไทยจึงควรมีการเปิดเผยข้อมูลให้แก่
 หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องทั้งหมดทราบ โดยควรมีการเปิดเผยแก่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมราชทัณฑ์
 กรมคุมประพฤติ และหน่วยงานอื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานในกระบวนการ
 ยุติธรรมทางอาญาในการป้องกันและเฝ้าระวังการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศ ส่วนการ
 เปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณชนทั่วไปนั้น ด้วยบริบทของไทยควรมีมาตรการแจ้งข้อมูลต่อสาธารณะและ
 ชุมชนเกี่ยวกับข้อมูลผู้กระทำความผิดบางส่วนเท่าที่จำเป็น เพราะหากสามารถให้ประชาชนเข้าไปตรวจสอบ
 ข้อมูลของผู้กระทำความผิดทางเพศได้ทั้งหมดอาจจะทำให้เกิดการเผยแพร่ข้อมูลของผู้กระทำความผิดผ่าน
 ทางสื่อต่าง ๆ อันจะเกิดการตีตราหรือตราหน้าแก่ผู้กระทำความผิดทางเพศ แต่อย่างไรก็ตามก็ควรมีการ
 เปิดเผยให้ประชาชนสามารถตรวจสอบข้อมูลโดยการยื่นคำขอเฉพาะรายได้ หากบุคคลนั้นเป็นผู้เกี่ยวข้อง
 เช่น เป็นผู้เสียหาย ทั้งนี้ก็เพื่อประโยชน์ต่อความปลอดภัยของผู้เสียหายรายเดิม ประกอบกับยังเป็นการเพิ่ม
 ความรู้สึกลดภัยในชีวิตแก่ตัวผู้เสียหายและสามารถใช้ระมัดระวังตนเองได้

ส่วนกรณีการแจ้งเตือนชุมชนนั้น ควรมีการแจ้งเตือนเฉพาะหัวหน้าในชุมชน เช่น กำนัน
 ผู้ใหญ่บ้าน หรือหัวหน้าในสถานที่ที่ต้องได้รับการระมัดระวัง เช่น โรงเรียน สถานรับเลี้ยงเด็ก เป็นต้น แต่
 ไม่ควรแจ้งเตือนคนในหมู่บ้านทั้งหมด เพราะสังคมไทยยังเป็นสังคมที่มีการตราหน้าผู้ที่ออกมาจาก
 เรือนจำ หากคนในสังคมทราบว่าผู้กระทำความผิดทางเพศมาอยู่ในหมู่บ้านด้วย อาจเกิดความไม่สงบ
 เช่น การขับไล่ออกจากหมู่บ้าน ทำให้ผู้กระทำความผิดทางเพศไม่สามารถเริ่มต้นชีวิตใหม่ได้จนกลับไป
 กระทำความผิดซ้ำหรือความผิดที่ร้ายแรงขึ้น เพราะขาดการให้โอกาสจากสังคม

3. ปัญหาการที่ผู้เสียหายไม่มีสิทธิร้องขอให้ศาลใช้มาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ

พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำฯ ได้กำหนดให้ “พนักงานอัยการ” เป็น
 ผู้มีอำนาจยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอให้ใช้มาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำกับผู้กระทำความผิดไม่ได้
 เปิดโอกาสให้ “ผู้เสียหาย” มีสิทธิยื่นคำร้องดังกล่าวเอง แม้ในกรณีที่ผู้เสียหายเป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญาด้วย
 ตนเองก็ตาม โดยเกี่ยวกับระบบกฎหมายไทยแม้จะอนุญาตให้ผู้เสียหายฟ้องคดีอาญาเองได้ แต่การขอให้ศาล
 ใช้มาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำกลับเป็นอำนาจของรัฐผ่านพนักงานอัยการเท่านั้น ผลที่เกิดขึ้นคือ

ผู้เสียหายไม่มีส่วนร่วมโดยตรงในกระบวนการกำหนดมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ ทั้งที่มาตรการเหล่านี้มีผลโดยตรงต่อความปลอดภัยของผู้เสียหายและสังคม กรณีที่ผู้เสียหายเป็นโจทก์ฟ้องคดีเอง หากไม่มีพนักงานอัยการเข้าร่วมก็จะไม่สามารถยื่นคำร้องขอให้ศาลใช้มาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำได้เลย ซึ่งข้อจำกัดนี้อาจทำให้มาตรการที่ศาลกำหนดไม่ตอบโจทก์ความต้องการในการคุ้มครองผู้เสียหายอย่างแท้จริงและขัดกับเจตนารมณ์ของกฎหมายที่มุ่งคุ้มครองสังคมและผู้เสียหายจากการกระทำความผิดซ้ำ

จากที่ได้ศึกษามาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำของต่างประเทศ พบว่ากฎหมาย The Serious Offenders Act 2018 ของประเทศออสเตรเลีย เป็นประเทศที่มีมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำที่มีมาตรการคล้ายคลึงกับของประเทศไทย โดยกฎหมาย The Serious Offenders Act 2018 ได้กำหนดให้ผู้เสียหายมีบทบาทสำคัญและมีส่วนร่วมในกระบวนการออกคำสั่ง โดยผู้เสียหายมีสิทธิที่จะยื่นข้อสังเกตไปที่ศาลในกระบวนการพิจารณาออกคำสั่งคุมประพฤติหรือเฝ้าระวังภายหลังพ้นโทษหรือคำสั่งคุมขังภายหลังพ้นโทษ รวมทั้งกระบวนการทบทวนคำสั่งดังกล่าวด้วย

นอกจากนี้จากการศึกษา หลักการ แนวคิด ทฤษฎีของกฎหมายไทยและต่างประเทศ พบว่าตามทฤษฎีสามเหลื่อมอาชญากรรม มีแนวความคิดการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมหรือการป้องกันไม่ให้เกิดอาชญากรรม โดยต้องพยายามทำให้องค์ประกอบของสามเหลื่อมอาชญากรรมด้านใดด้านหนึ่งหายไป กล่าวคือ ด้านที่หนึ่ง (ผู้กระทำความผิด) ด้านที่สอง (เหยื่อ) ด้านที่สาม (โอกาส) การทำให้ด้านใดด้านหนึ่งหายไปก็จะทำให้อาชญากรรมไม่เกิดขึ้น การให้สิทธิผู้เสียหายร้องขอให้ศาลใช้มาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ ย่อมถือเป็นการช่วยป้องกันอาชญากรรมที่อาจเกิดขึ้น เพราะการป้องกันอาชญากรรมต้องป้องกันมาจากตัวผู้เสียหายด้วยจึงจะมีประสิทธิภาพ และตามหลักการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน ที่มีวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน คุ้มครองสังคมให้มีความปลอดภัย การกำหนดมาตรการเฝ้าระวังผู้กระทำความผิด โดยให้สิทธิผู้เสียหายมีส่วนร่วมในการร้องขอให้ใช้มาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำย่อมสอดคล้องกับหลักการใช้อำนาจอธิปไตยในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม อีกทั้งหากพิจารณาหลักการจำกัดสิทธิและเสรีภาพ ที่รัฐมีอำนาจดำเนินการเพื่อประโยชน์สาธารณะ พบว่าเมื่อตามพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำได้กำหนดให้พนักงานอัยการเป็นผู้มีอำนาจยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอให้ใช้มาตรการ ดังนั้นการเปิดโอกาสให้ผู้เสียหายมีสิทธิยื่นคำร้องได้ด้วยย่อมจะช่วยให้มาตรการที่นำมาใช้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการในการคุ้มครองผู้เสียหายและเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ อีกทั้งจากการศึกษาแนวความคิดการให้ความช่วยเหลือและคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายหรือเหยื่ออาชญากรรม ยังพบว่ารัฐมีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือและคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายหรือเหยื่ออาชญากรรม การเปิดโอกาสให้ผู้เสียหายมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ ย่อมเกิดความเป็นธรรมอย่างแท้จริงขึ้นในสังคม ผู้เขียนจึงเห็นว่ากรณีที่ผู้เสียหายไม่มีสิทธิร้องขอให้ศาลใช้มาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ ส่งผลให้ผู้เสียหายขาดโอกาสในการปกป้องตนเอง และไม่มีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรมอย่างแท้จริง อันอาจนำไปสู่ความไม่เหมาะสมของมาตรการและขัดต่อเจตนารมณ์ของกฎหมาย

จากปัญหาทั้งสามประการข้างต้น ผู้เขียนจึงสรุปปัญหาได้ ดังนี้

ปัญหาประการแรก ปัญหาฐานความผิดตามมาตรา 3 ยังไม่ครอบคลุมความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ตามประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา 145 ในส่วนความผิดฐานการผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย มีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษ ที่ถือเป็นการกระทำความผิดที่ร้ายแรง โดยกลุ่มผู้กระทำความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย มีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษ แม้ตามประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา 145 จะมีบทกำหนดโทษไว้ก่อนข้างรุนแรง แต่ลำพังการลงโทษที่รุนแรงยังไม่สามารถแก้ไขปัญหายาเสพติดได้อย่างเป็นรูปธรรม

ปัญหาประการที่สอง ปัญหาการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดขาดภายหลังพ้นโทษตามมาตรา 22 ขาดบทบัญญัติการลงทะเบียนและการแจ้งเตือนต่อสังคมในความผิดเกี่ยวกับเพศ จึงควรมีมาตรการขึ้นทะเบียนผู้กระทำความผิดทางเพศมาใช้กับกฎหมายของประเทศไทย

ปัญหาประการสุดท้าย ปัญหาการที่ผู้เสียหายไม่มีสิทธิร้องขอให้ศาลใช้มาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำฯ ได้กำหนดให้พนักงานอัยการเป็นผู้มีอำนาจยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอให้ใช้มาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำกับผู้กระทำความผิด ไม่ได้เปิดโอกาสให้ผู้เสียหายมีสิทธิยื่นคำร้องดังกล่าวเอง จึงควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเปิดโอกาสให้ผู้เสียหายสามารถยื่นคำร้องขอให้ศาลใช้มาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำได้โดยตรง

ผู้เขียนจึงมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาทั้งสามประการ ดังนี้

1. ปัญหาฐานความผิดตามมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำฯ มีบทบัญญัติกฎหมายที่ยังไม่ครอบคลุมความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ตามประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา 145 ในส่วนความผิดฐานการผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย มีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษ ผู้เขียนจึงเสนอให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565 โดยการแก้ไขข้อความดังนี้

จากเดิม

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในการผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ.2565”

แก้ไขเป็น

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในการผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรงและความผิดตามประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ.2565”

เห็นสมควรให้แก้ไข จากมาตรา 3 โดยการแก้ไขข้อความดังนี้

จากเดิม

มาตรา 3 บัญญัติว่า “พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับแก่การกระทำความผิดตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา 276 มาตรา 277 มาตรา 278 มาตรา 279 มาตรา 283 ทวิ มาตรา 284 มาตรา 288 มาตรา 289 มาตรา 290 มาตรา 297 มาตรา 298 และมาตรา 313 แห่งประมวลกฎหมายอาญา ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาว่าจำเลยมี

ความผิด ตามมาตราหนึ่งมาตราใดตามที่ระบุไว้ในวรรคหนึ่ง แม้ศาลจะพิพากษาให้ลงโทษในความผิดอื่นที่ไม่ได้ระบุไว้ในวรรคหนึ่งก็ตาม ก็ให้นำพระราชบัญญัตินี้ไปใช้บังคับด้วย”

แก้ไขเป็น

มาตรา 3 “พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับแก่การกระทำความผิดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 276 มาตรา 277 มาตรา 278 มาตรา 279 มาตรา 283 ทวิ มาตรา 284 มาตรา 288 มาตรา 289 มาตรา 290 มาตรา 297 มาตรา 298 และมาตรา 313 แห่งประมวลกฎหมายอาญา และความผิดตามประมวลกฎหมายยาเสพติด ในกรณีผู้กระทำความผิดฐานผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย มีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษ ตามมาตรา 145 ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาว่าจำเลยมีความผิด ตามมาตราหนึ่งมาตราใดตามที่ระบุไว้ในวรรคหนึ่ง แม้ศาลจะพิพากษาให้ลงโทษในความผิดอื่นที่ไม่ได้ระบุไว้ในวรรคหนึ่งก็ตาม ก็ให้นำพระราชบัญญัตินี้ไปใช้บังคับด้วย”

2. ปัญหาการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษตามมาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ.2565 ขาดบทบัญญัติการลงทะเบียนและการแจ้งเตือนต่อสังคมในความผิดเกี่ยวกับเพศ ผู้เขียนเสนอแนะให้มีการแก้ไขมาตรา 22 เพิ่มวรรคหก เกี่ยวกับการลงทะเบียนและการแจ้งเตือนต่อสังคมในความผิดเกี่ยวกับเพศ และให้อำนาจอำนาจตามความในมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ.2565 ออกกฎกระทรวงเกี่ยวกับมาตรการลงทะเบียนและการแจ้งเตือนต่อสังคมในความผิดเกี่ยวกับเพศ พ.ศ....ซึ่งประกอบไปด้วย มาตรการต่างๆ ดังนี้

1. มาตรการในการขึ้นทะเบียนผู้กระทำความผิด
2. มาตรการในการแจ้งข้อมูลผู้กระทำความผิด
3. มาตรการในการเข้าถึงข้อมูลของผู้กระทำความผิด
4. หลักเกณฑ์เกี่ยวกับผู้กระทำความผิดทางเพศที่ต้องขึ้นทะเบียน
5. กรอบระยะเวลาในการขึ้นทะเบียนผู้กระทำความผิด
6. หน่วยงานที่รับผิดชอบและอำนาจหน้าที่
7. การปฏิบัติตัวต่อผู้กระทำความผิด
8. บทกำหนดโทษ

9. การจัดทำระบบข้อมูลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีความเชื่อมโยงกัน ไม่ว่าจะเป็นสำนักงานศาลยุติธรรม กรมคุมประพฤติ กรมราชทัณฑ์และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ทั้งนี้เพื่อให้สามารถตรวจสอบ ติดตาม เฝ้าระวังสถานะของผู้กระทำความผิดได้ตลอดระยะเวลา

10. การเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถมีคำขอเพื่อเข้าถึงข้อมูลของผู้กระทำความผิดได้ตามความเหมาะสม

3. ปัญหาการที่ผู้เสียหายไม่มีสิทธิร้องขอให้ศาลใช้มาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ ผู้เขียนเสนอแนะให้มีการออกพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำ

ความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ.2565 โดยบัญญัติให้ผู้เสียหายสามารถยื่นคำร้องขอให้ศาลใช้มาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำได้โดยตรง เช่นเดียวกับพนักงานอัยการ

เอกสารอ้างอิง

กรมราชทัณฑ์. (2566). รายงานสถิติผู้ต้องราชทัณฑ์ทั่วประเทศ สํารวจ ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2566. จาก

http://www.correct.go.th/rt103pdf/report_result.php?date=2023-10-01&report=

ปิยนุช ศรีดิพันธ์ ปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ.2565 ศึกษากรณีการบังคับใช้มาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดให้มีประสิทธิภาพ

ยุพารัตน์ จันทน์วัฒนเดชากุล, “ปัญหากฎหมายตามพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ.2565”, การค้นคว้าอิสระหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง, หน้า 126-130.

วารสารพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ 2018. เล่มที่ 5, หน้า 205-217.

สวธา สงเพชร, “แนวทางการขึ้นทะเบียนผู้กระทำความผิดทางเพศที่เหมาะสมกับประเทศไทย” รายงานสืบเนื่องการสัมมนาวิชาการเนื่องในโอกาสการสถาปนาคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มธ.ปีที่ 65. หน้า 208.